

DORTE BJERRING

Offentliggjort d. [8. december 2016](#)

Dorte Bjerring voksede op i Lisbjerg – otte kilometer udenfor Aarhus. Her var faderen landsbysmed, mens moderen passede hus og telefon. Dorte syntes, at flere af hendes lærere i skolen var småkedelige. Det mente hun kunne gøres bedre, så i en ret tidlig alder besluttede hun sig for senere at læse på seminariet – og blev også skolelærer i 1971.

Interviewet er udført af følgende elever fra 6. C, Elise Smiths Skole, oktober 2016:

- Liva Bo Holmboe
- Meta Valbjørn
- Dicte Andrea Gleerup
- Astrid Ligaard Siem

HJEMMET

VI HAR FORSKELLIGE EMNER OG DET FØRSTE ER HJEMMET. I HVILKEN GADE ELLER HVILKEN BY VOKSEDE DU OP?

Jeg voksede op i Lisbjerg syv kilometer uden for Aarhus. Det var en landsby, hvor der ikke var nogen gader, og jeg boede ud til hovedvejen midt i byen.

HVAD LAVEDE DINE FORÆLDRE?

Min far var landsbysmed. Han havde sin smedje der, hvor vi boede. Min mor hjalp til. Hun passede kontor og hun passede telefon, men altså derhjemme. Så både min mor og far var hjemme, når jeg var der.

HVOR MANGE SØSKENDE VAR I?

Jeg er storesøster og jeg er den ældste. Jeg har tre mindre søskende: En søster og to små brødre. Min yngste lillebror blev født 14 dage før jeg blev konfirmeret.

HAVDE DU PLIGTER DERHJEMME?

Ja, det havde jeg. Men jeg havde ingen faste pligter, for min mor var jo hjemme. Vi skulle hjælpe til, og jeg skulle i hvert fald vaske op, for det gad jeg ikke. Det var før, der var noget, der hed opvaskemaskiner.

FIK DU LOMMEPENGE AF DINE FORÆLDRE?

Ja, det har jeg nok gjort. Jeg kan faktisk ikke huske det. Jeg fik dem, hvis jeg havde brug for nogle. Vi var hverken sådan rige eller fattige, men jeg kan ikke huske, at jeg fik faste lommepenge. Hvis vi skulle bruge penge, så fik vi nogle, men ikke ret meget.

SKOLEN

HVOR GIK DU I SKOLE?

Jeg gik i skole på Lisbjerg Skole.

HVORDAN FORLØB EN TYPISK SKOLEDAG?

Vi mødte klokken otte. En time var på 50 minutter, og så havde vi ti minutters frikvarter. Vi havde 20 minutters frikvarter, når vi skulle spise. Vi havde fag, ligesom man har i dag. Vi havde dansk, og ja, dengang hed det ikke matematik, da hed det jo regning. Vi havde kristendom og så havde vi håndarbejde fra anden klasse og op til syvende klasse. Noget, som er anderledes nu, er, at jeg startede i skolen den første april. Da startede vores skoleår. Det var mere opdelt. Der var ikke så meget gruppearbejde, eller der var nærmest ingen gruppearbejde.

DET VAR MEGET INDIVIDUELT DENGANG?

Vi lavede vores ting selv, vi arbejdede ikke sammen om det, vi skulle lave. Sådan var det i hvert fald på den skole, jeg gik på.

HVAD SYNES DU, ER DEN VÆSENTLIGSTE FORSKEL PÅ DEN SKOLE, DU GIK PÅ, OG NU?
Vi havde vores timer, og så arbejdede vi individuelt. Ikke noget med at hjælpe hinanden, ikke noget med gruppearbejde, ikke noget med at se hos hinanden. Det var meget sådan, "det her, det er mit, det her, det er min opgave".

MEN I VAR FLERE SAMMEN I FRIKVARTERERNE?

Ja, vi legede meget sammen. Vi var en forholdsvis lille skole. I min klasse var vi syv piger og vel en ti-tolv drenge. Så vi legede sammen alle sammen, både piger og drenge. Også i fritiden. Men det der med at hjælpe hinanden og sådan noget, det gjorde vi ikke.

HVORDAN VAR FORHOLDET MELLEM LÆRERE OG ELEVER?

Det var godt. De fleste af de lærere, jeg havde, boede jo i byen eller nede ved skolen. Der havde man bygget lærerboliger. Så vi kendte dem jo, ikke bare fra skolen, men også uden for skolen. Jeg kom meget på besøg hos min klasselærer, dansklæreren, for hun boede lige i nærheden. Vi gik derhen og snakkede med hende og vi kørte tur med hendes barn. Dengang var det almindeligt, at man var på efternavn med lærerne, og at man sagde "De" til dem. Det gjorde vi ikke til vores lærere. Vi kendte dem jo så godt, så vi sagde faktisk "du" til dem, Og det tror jeg faktisk ikke var helt almindeligt dengang.

HVILKEN STRAF VAR DER VED UARTIGHEDER?

Jamen dengang da slog læreren jo. Ellers fik vi skældud. Jeg kan ikke huske, om pigerne fik straf, selvom vi var mindst lige så frække som drengene. Når vi skulle ind fra frikvartererne stillede vi op i to rækker, simpelthen, og hvis man ikke stod ordentligt i rækkerne, kunne man blive stillet op ad væggen og få skældud bagefter. Hvis det var en gal lærer, fik man også et par på hovedet. Vi måtte ikke være indenfor i frikvartererne. Vi var ude. Men vi var så heldige på den skole, jeg var på, at der var et sted, som vi kaldte aulaen, og der måtte vi godt være. Men vi var ikke inde i klasserne i frikvartererne.

STRAF I SKOLEN – VAR DET NOGET, DER SKETE TIT ELLER VAR DET SJÆLDENT?

Jeg kan ikke huske, at det skete tit. Det var faktisk ikke ret tit, det var ikke en del af vores skole. Der var da nogle af lærerne, der slog, men det var ikke ret meget. Vi havde nogle gode lærere, og det var jo en lille skole, og lærerne kendte også vores forældre, så der var en meget kort linje, hvis vi lavede noget. Så snakkede de om det oppe ved købmanden.

ER DU NOGENSINDE SELV BLEVET SLÅET I FORHOLD TIL, HVAD DU SÅDAN KAN HUSKE?

Nej, men jeg tror egentlig også, at jeg var en god elev på den måde, at jeg hverken var stille eller underdanig, men samtidig også godt kendte grænserne for, hvad man måtte og hvad man ikke måtte. Dem overskred vi ikke. Vi lavede da larm og pjat, og når jeg tænker på det, efter jeg selv er kommet på den anden side af bordet, kan jeg jo se, hvad det var for nogle ting, vi gjorde, og det må godt nok have været irriterende.

HVILKE FAG HADEDE DU OG HVILKE FAG VAR DINE YNDLINGSFAG?

Hvilke jeg hadede? Jamen jeg hadede egentlig ikke nogen fag, for jeg var glad for at gå i skole. Mit yndlingsfag, det var håndarbejde. Og historie. Vi havde en rigtig god historielærer, som var fantastisk til at fortælle historier. Håndarbejde var mit yndlingsfag og har været det lige siden.

DU SIGER, DU HAVDE NOGLE GODE LÆRERE. MEN VAR DER OGSÅ NOGLE LÆRERE, HVOR DU SAGDE, "NEJ, HAM ELLER HENDE KAN JEG IKKE LIDE"?

Nej, det synes jeg egentlig ikke. Jeg var rigtig glad for at gå i skole og syntes, det var sjovt, og at vi havde det sjovt. Det var en god klasse, og det var der, vores liv var. I skolen – og det var det samme, når vi kom hjem.

HAVDE DU YNDLINGSLÆRERE?

Det var min dansklærer. Hun var jo fantastisk god. Nu blev jeg jo selv lærer og kan se, at den danskundervisning, jeg fik der midt i halvtredserne – det var faktisk det, jeg lærte på seminarierne, som noget af det, der var moderne. Hun har været meget fremme, i forhold til det, der var dengang. Hun var god, hende kunne jeg godt lide.

FRITID

HVAD LAVEDE DU EFTER SKOLE?

Der var ikke noget, der hed SFO dengang, så når vi havde fri, kom vi hjem. Det var sådan mellem tolv og to, alt efter hvor gamle vi var. Når vi kom hjem, smed vi skoletaskerne, fik lidt at spise, og så legede vi rundt i byen, eller vi legede i skoven, hvor vi byggede huler og klatrede i træer. Vi legede sammen, både drenge og piger, for vi var jo ikke så mange. Da jeg var ti, begyndte jeg at spille håndbold. Det gjorde jeg lige ind til jeg blev voksen og flyttede fra byen. Håndbolden – det var der, vi havde vores liv. Der mødtes vi, og der hyggede vi os og fik kammerater. Der var vi altid sammen.

BLEV DU SÅ RIGTIG GOD TIL DET? ELLER VAR DET SÅDAN MERE HYGGE?

Nej, der var jo ikke så mange at tage af. Der skal være syv på et håndboldhold, og vi var måske otte eller ni i alt. Så alle var med, uanset hvor gode vi var. Da vi blev lidt ældre, blev vi inviteret med til håndboldstævner. Vi spillede udendørs – vi spillede kun om sommeren – og næsten hver weekend var der håndboldstævner i forskellige byer. De ville gerne have, at vi kom, for vi var altid festlige at have med. Vi var jo vant til at feste og hygge os sammen. Vi var med til at sætte lidt stemning på, så jeg har været med til mange forskellige stævner. Vi spillede i serie 3, det var den nederste. Man kunne ikke rykke ned derfra, for det var bunden.

HVILKE BUTIKKER KOM DU I?

I byen var der to købmænd og så var der faktisk to bagere på et tidspunkt. Der kom en slagter en gang imellem, to gange om ugen, tror jeg, det var. Og så havde vi – ja, det grinede mine klassekammerater meget af i ottende klasse, hvor jeg flyttede ind til Aarhus – der var barberen, som også fik forretning, og der kunne vi handle. Vi kunne købe garn og vi kunne købe tøj. Men vi sagde, at vi handlede ved barberen, og det grinede de sådan af. Det var jo en altnulig-forretning, hvor man kunne købe ind. Engang imellem kom vi til Aarhus, og så købte vi ind i Salling. Det var jo det helt store og vi kom altid ind at se juleudstillingen, men ellers kom vi ikke sådan ind til byen.

HVAD LAVEDE DU I DINE FERIER?

I mine ferier? Jamen, da var vi jo på ferie! Jeg havde tre-fire mostre, som var gift, og de gik også hjemme, det vil sige dem kunne man komme på ferie hos. Mine kusiner og jeg kom rundt hos hinanden. Jeg var næsten aldrig hjemme i sommerferien, men i stedet på ferie med forskellige fætre og kusiner. Jeg var på ferie i Horsens, i Grenaa og i Lillering, som ligger lidt uden for Aarhus. Men sådan noget med at rejse udenlands ... jeg tror, at første gang, jeg var udenlands, var jeg 16.

HAVDE DU ET FRITIDSJOB?

Nej, ikke sådan et almindeligt fritidsjob, men da jeg var 14 år arbejdede jeg i mine sommerferier ved en gartner for at tjene nogle penge.

HVOR MANGE PENGE TJENTE DU?

Det første år jeg tjente, var jeg 14 år, og da fik jeg seks kroner i timen! Det var ikke så meget, men det blev mere, da jeg var 18. Det er også mange år siden, det har været i 1962.

HVAD BRUGTE DU SÅ PENGENE PÅ?

Der var nogle ting, jeg gerne ville have. Det første år købte jeg et kamera, og det næste år købte jeg en transistorradio. Den radio, som min far og mor havde, kunne ikke tage andet end Danmarks Radio, men dengang var der også noget, der hed Radio Luxembourg. Har I nogensinde hørt om den? Det var en station, hvor der kom alle de nye numre, alt den nye musik. Det kom der ikke på den danske radio. Man skulle have en transistor for at kunne høre Radio Luxembourg, så den købte jeg. Og så købte jeg et par højhælede sko for nogle af de penge, jeg tjente.

HVAD VAR DIT YNDLINGSSTED SOM BARN?

Yndlingssted? Åh, jamen ... vi havde jo den der frihed, vi brugte hele byen. Vi legede i byen, og da jeg blev lidt større, fik jeg også lov til at komme ud om aftenen efter, at vi havde spist aftensmad. Så legede vi, både drenge og piger. Vi legede spark-til-dåsen. Kender I det? Altså, vi havde en dåse, og så var der et sted, hvor der var tre veje, der mødtes og hvor der var en trekantet plads – der stod dåsen. Der var en, der stod dér, som skulle vogte dåsen og finde de andre. Hvis personen så kom for langt væk og der kom en af de andre og sparkede til dåsen, så blev de befriet, alle dem, der var blevet fanget.

DET ER LIGESOM ALMINDELIG DÅSELEG.

Det legede vi meget, og det var alle fra 12 til 18 år. Vi var ikke så mange, så hvis vi skulle have det lidt sjovt, så skulle vi være mange sammen. Derfor legede vi på tværs af aldrene.

VOKSEN LIV

HVAD VILLE DU VÆRE, NÅR DU BLEV VOKSEN?

Jeg var egentlig ikke ret gammel, før jeg havde bestemt mig for, at jeg ville være lærer. Og det blev jeg også. Jeg har ikke været mere end ti år, før jeg bestemte mig for det. Det havde lidt at gøre med, at jeg syntes, at nogle af de lærere, vi havde, var så kedelige. Sådan skulle jeg i hvert fald ikke være – jeg skulle være helt anderledes som lærer. Så derfor ville jeg være lærer og gik egentlig også målrettet efter det. Jeg kom på seminariet, da jeg var gammel nok til det, og så blev jeg færdig.

DA DU BLEV LÆRER, VAR DET SÅ SÅDAN, SOM DU TROEDE, DET VILLE VÆRE?

Jeg blev færdig i 1971, så jeg var med i hele den udvikling, som der bliver snakket om, hvor der skete meget for folkeskolen. Det var spændende. Jeg synes, jeg har haft et spændende lærerliv. Jeg synes, det var hårdt til sidst, så det var dejligt at kunne gå på pension.

BLEV DU GIFT? HVIS JA, MED HVEM? FIK DU BØRN, OG HVOR BOEDE I?

Ja, jeg blev ... og jeg mødte, ja – det var jo egentlig sådan en skæg historie. Jeg var til fest hos en af mine gamle klassekammerater. Jeg er ikke student, men en af mine gamle klassekammerater blev student. Han gik i en klasse, hvor der ikke gik ret mange piger, så når de skulle holde fest, inviterede de nogle af de piger, de ellers kendte. Sådan blev jeg inviteret med og mødte en af hans klassekammerater, som jeg blev gift med. Vi var gift og fik et barn, så ja, jeg har et barn. Vi var gift i ni år og så blev vi skilt. Det var meget almindeligt dengang; først blev man gift, fordi man skulle have et barn, og så blev man skilt, fordi det så ikke gik. Sådan var det for mange af os. Jeg blev gift og fik barn, mens jeg gik på seminariet.

ER DU SÅ BLEVET GIFT IGEN?

Jeg var alene i mange år, og så mødte jeg en ny mand, som døde for tre år siden, så nu er jeg alene igen. Ham fik jeg ingen børn med, for da syntes vi, at vi var blevet lidt for gamle til at få børn.

FORHOLD TIL AARHUS

HVORNÅR FLYTTEDE DU TIL AARHUS?

Jamen, jeg er jo født i Aarhus. Jeg er faktisk født på en fødselsklinik, der lå lige overfor Salling – den eksisterer ikke mere. Der er jeg født, men boede så i Lisbjerg, og så blev vi jo aarhusianere den første april 1962.

BLEV DU VED MED AT BO DET SAMME STED SOM BARN?

Jeg blev ved med at bo i det samme hus, indtil jeg blev gift som 21-årig.

FLYTTEDE DU SÅ LÆNGERE IND MOD BYEN?

Ja, det gjorde jeg. Jeg flyttede ind på Odensegade ude ved Ingerslev Boulevard. Der boede jeg, mens jeg gik på Aarhus Seminarium, og indtil jeg var færdig på seminariet. Min mand havde fået arbejde i København, så vi flyttede til Frederikssund og boede der i fem år. Så flyttede vi tilbage til Aarhus. Og derfra til Voldum, men det ligger jo tæt på Aarhus. Nu er jeg så flyttet tilbage til Aarhus.

HVORFOR VALGTE I SÅ AT FLYTTE IND TIL AARHUS?

Det var for at få et sted at bo! Der kunne vi få en lejlighed. Min mand kom inde fra Aarhus, han var en rigtig aarhusianer. Hvis man dengang skulle have en lejlighed, der var til at betale, skulle man kende nogen, der kendte nogen, som så havde en ejendom med lejligheder, og så fik vi en af dem. Og kunne flytte ind. Den kostede 199 kroner om måneden, men så var der også toilet på baggangen, og når vi skulle i bad, skulle vi ned i kælderen. Vi boede på tredje sal. Naboen – han sad gerne på toilettet og læste avis og røg cigar, så det kunne godt være lidt svært, for vi var jo faktisk to lejligheder, der delte toilettet på gangen. Det var fint nok, vi fik jo vores egen lejlighed. Derfor flyttede vi ind til Aarhus. Det gjorde nok også lidt, at jeg gik på seminarier her.

KENDTE DU MEGET TIL AARHUS, INDEN DU SÅ VALGTE AT FLYTTE IND?

Nej.

HVAD KENDTE DU SÅ?

Når vi skulle handle, tog vi ind til Salling og i nogle af de forretninger, som er på det, der er gågaden nu. Så vi kom her egentlig ikke så meget. Jeg tror, jeg var 20, inden jeg gik i byen herinde, på værtshus. Det var det, vi gjorde, den gruppe, jeg var sammen med. Når vi gik til fester, så var det også ude på landet, fordi der var idrætsforeninger.

Gå i byen – på den måde har jeg ikke brugt Aarhus. Men jeg har været glad for at bo her, de år jeg har boet herinde.

DA DU FLYTTEDE HERIND TIL AARHUS, LEVEDE AARHUS SÅ OP TIL DINE FORVENTNINGER?

Jeg ved ikke, om jeg havde nogen forventninger. Jeg havde vel en forventning om at finde et sted at bo. Vi skulle have et sted at bo. Og det var fint, at det var billigt – det var rimeligt og det lå centralt for at komme til seminarier. På det tidspunkt havde jeg jo barn. Han var en måned, da vi flyttede ind, så jeg fik en dagpleje til ham.

HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE AARHUSIANER OG ER DU AARHUSIANER?

Ja, det synes jeg, at jeg er. For det at være aarhusianer, det er jo, at man bor i Aarhus. Da jeg var barn og boede i Lisbjerg, hørte det ikke med til Aarhus. Men fordi Aarhus manglede jord, blev vi indlemmet i Aarhus. Det var det år, hvor jeg blev konfirmeret. Så da blev vi en del af Aarhus og jeg kom til at gå i skole på Vorrevangsskolen. Men altså, jeg gik i skole der og så tog jeg hjem til Lisbjerg, og så var jeg der. Så kom der jo den store kommunesammenlægning.

Da jeg blev færdig på seminarier, flyttede jeg til Frederikssund og boede derovre, og da ville jeg hjem til Aarhus. Og det kom jeg så også igen. Aarhus har altid været min by, for det er den, jeg bruger, og jeg kommer herind ofte. Så jeg føler mig meget som aarhusianer.

HVAD SER DU SOM DEN STØRSTE FORSKEL PÅ AARHUS FRA DINE FØRSTE ERINDRINGER OG I DAG?

Jeg kan jo huske, at der er blevet bygget rigtig meget ...

DET SYNES VI OGSÅ.

Men I er jo 12 år? Da jeg havde jeres alder, var der slet ikke bygget noget uden for vandtårnet. Uden for Ydre Ringvej oppe ad Randersvej, var der et vandtårn, og det var det yderste i byen. Alt, der ligger videre derudaf – det er blevet bygget efter det tidspunkt. Dengang, jeg var yngre, var der et kæmpe dyrskue, hvor tv-byen ligger nu og hvor DR er. Der var vi til dyrskue med rigtig mange dyr. Så der er blevet bygget rigtig meget siden.

Der er også vejene. Randersvej, som jo er den, jeg kender bedst – jeg kender bedst den del af byen, for det er der, jeg kom til og jeg kender ikke så meget til det, der ligger ude i Viby – men altså, da jeg var barn, var der brosten på vejene gennem Lisbjerg og oppe i Skejby, der var gammel belægning der. Under krigen lavede tyskerne det sådan, at de kunne lande med fly der, så det var faktisk ligesom en landingsbane.

Men der skete rigtig meget omkring 1970 – både med byggeri og med vejene. Og ARoS er kommet og højhusene. Dem var der ingen af før. De eneste højhuse, der var dengang, var et murstensbyggeri på Reginehøj og på Langenæs. Det er blevet mere storby, end det var dengang.

SYNES DU, DER ER BLEVET BYGGET NOGLE GODE TING?

Jeg synes ARoS er rigtig flot, og DOKKI er flot. Jeg syntes, det var træls, og det synes jeg egentlig stadigvæk, at man bygger på hele havnen – den kunne de godt have lavet pænere! Om ti år, så er det jo bare sådan. Men jeg har bare kendt det anderledes. Der var også meget skrammel på havnen dengang. Men det er synd, at de bygger de høje huse. Det tager ligesom den gamle havnefront væk. De gamle huse bliver helt væk, og det er synd, synes jeg. Man vænner sig dog også hurtigt til det, så hvad er der nu lige? Ja, hvad er der nu lige? Det er ikke altid til at huske. Man vænner sig til, at det nye er der.

HVAD MED DEN ÆLDRE DEL AF AARHUS? ER DER SÅ NOGEN AF HUSENE HERINDE, DU GODT KAN GENKENDE?

Ja, det er der! Et af husene ligger lige derovre. Du kan se tårnet på den gamle Toldbod. Hvis du kommer op i taget – jeg blev inviteret derop en dag, fordi min onkel arbejdede derinde – det er så fantastisk flot at se det tag. Der er nogle kæmpestore og tykke bjælker, så flot en konstruktion. Den håber jeg på, får lov til at blive liggende, for det er bare en fantastisk flot bygning. Jeg kan godt lide gamle bygninger. Men der er da også nogle af de gamle bygninger, som de godt må rage ned, fordi det er noget skrammel. Men også bevare nogle af dem.

HVAD SYNES DU SÅ, AARHUS KUNNE GØRE BEDRE? ALTSÅ, HVIS DU HAR NOGET!

Lige nu synes jeg, det er træls med alt det byggeri og alt det vejarbejde. Jeg bor i Hjortshøj, og når jeg førhen skulle ind til byen, tog jeg altid toget. Det tog 20 minutter. Det kan jeg ikke nu, for det har de lukket. Det savner jeg rigtig meget. På et eller andet tidspunkt, bliver det vel godt igen.

HVIS DU NU HAVDE EN GOD VEN, SOM VAR I TVIVL, OM HAN ELLER HUN SKULLE FLYTTE TIL AARHUS ELLER PÅ LANDET, VILLE DU SÅ ANBEFALE HAM AT FLYTTE TIL AARHUS?

Ja, det ville jeg. Forskellen ligger vel egentlig i, om man har lyst til at bo inde i byen eller ude på landet. Jeg har altid haft lyst til at bo på landet, og det er så det, jeg har gjort. Men der er da mange fordele ved at bo inde i byen. Man er tæt på alting. Jeg boede i lang tid oppe i nærheden af Universitetsparken. Og så kunne jeg bare gå. Var der festuge eller sådan noget, så gik jeg jo bare ned i byen. Det tog ti minutter. Så var jeg med og så gik jeg hjem igen. På den måde brugte jeg jo også meget mere af byen dengang, end da jeg flyttede ud på landet igen. Så skulle man mere tænke sig om for at komme afsted. Man kunne godt tænke, "ej, det der, det vil jeg gerne" og når det så kom til stykket, så kom man ikke afsted alligevel.

JEG HAR LIGE ET EKSTRASPØRGSMÅL: HVAD ER DIN YNDLINGSTING VED AARHUS?

Moesgaard! Moesgaard Museum. Det har jeg brugt rigtig meget. Jeg har brugt det rigtig meget, også med de skolebørn, jeg har haft. Jeg har altid slæbt dem med på Moesgaard.

VI HAR OGSÅ VÆRET PÅ MOESGAARD.

Det er altid godt. Og så er der jo stranden. Det er jo også fint. Mine forældre havde et sommerhus nede ved Skæring, så der er vi altid kommet og har været ved vandet. Det har også været en del af min barndom og min ungdom og er det stadigvæk.

EUROPA OG VERDEN

NU KOMMER VI TIL EUROPA OG VERDEN. HVORNÅR VAR DU FØRSTE GANG UDEN FOR DANMARK OG HVOR HENNE?

Det har været Norge. Jeg var i Norge, og da var jeg 16 år. Det var første gang, jeg var i udlandet. Nej, det passer ikke – jeg var der faktisk også med skolen. Men jeg var i Norge et par gange, i Oslo. Da jeg var 18, var jeg på højskole, og der var vi i Tyskland. Og i Holland på ferie.

REJSER DU I DAG? OG HVOR HEN?

Jeg rejser lige så meget, som jeg har mulighed for. Her i sommer har jeg været i Nordkap, som er det nordligste punkt i Norge, hvor jeg kørte op sammen med en veninde. Og så har jeg været i ... egentlig mest i Europa, og så Gran Canaria. Jeg holder jul sammen med min søn, nu jeg er alene. Vi gider ikke rigtig være hjemme i Julen, for der er kun ham og mig, og vi har ikke så meget lyst til at holde Jul, så vi er rejst ud til en eller anden hovedstad i de år, hvor jeg har været alene

KENDTE DU NOGEN FRA ANDRE LANDE, DA DU VAR BARN?

Min mor havde en penneveninde, som kom fra Norge, fra Oslo. Hende kendte jeg. Og jeg havde en moster, som var flyttet til Sverige. Jeg har faktisk selv haft penneveninder, dem har jeg haft rigtig mange af, og jeg har stadig væk en, som jeg startede med at skrive med, da jeg var ti. Vi skriver stadigvæk sammen. Hun er også fra Norge, og vi har besøgt hinanden. Men ellers – jeg kender en, der bor i England, men det er en dansker, som er flyttet ud, så jeg kender ikke rigtigt så mange.

KENDER DU SÅ NOGEN FRA ANDRE LANDE I DAG?

Det gør jeg, men egentlig ikke så mange.

HVAD SKRIVER I TIL HINANDEN OG PÅ HVILKET SPROG – DIN PENNEVENINDE FRA OSLO OG DIG?

Jeg skriver på dansk. Dansk og norsk er tæt på hinanden, så det er ikke noget problem. I Norge har de to forskellige sprog. Det ene ligner dansk, så det er nemt at forstå. Det andet er ikke helt så nemt at forstå. Men hun taler, så vi altid har kunnet forstå hinanden.

AARHUS ER I DAG EN INTERNATIONAL BY. HVAD SYNES DU OM DET?

Det synes jeg på en eller anden måde godt om. Men den skal passe på, den ikke mister fodfæstet! Tror, den bliver for meget, for stor. Al den tid, jeg har haft forbindelse med Aarhus, da har det altid heddet "Aarhus – smilets by", og så lige pludselig, så fik byen et nyt slogan, som var på engelsk. Jeg kan ikke engang huske, hvad det er. For mig er Aarhus altid "smilets by", fordi vi kommer hinanden ved.

HVILKE VIGTIGE EUROPÆISKE BEGIVENHEDER HUSKER DU OG HVORFOR HUSKER DU DEM?

Det synes jeg er svært at svare på! Det kan jeg da ikke sådan lige huske! Jo, Murens fald. Da Muren var faldet, måske et par år efter, kom jeg til Berlin og var der et par gange, fordi min mand arbejdede i Berlin som håndværker. Der blev bygget rigtig meget, så da skulle jeg ned og se, hvad der skete. Og så har jeg været der en enkelt gang sidste år, for at se det nu. Det er nok det mest epokegørende. Forestil jer, hele Østeuropa, det var jo lukket af.

HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE EUROPÆER?

Det er godt, hvis vi holder sammen, for at få det til at fungere. Jo mere vi arbejder sammen, jo større er chancen for, at vi ikke bliver uvenner igen og kommer i krig. Derfor synes jeg, det er rigtig godt med Europa. Det at være europæer, det er jo at bo i en del af Europa, og det gør vi jo. Men jeg går meget ind for, at vi skal samarbejde så meget som muligt. Jo mere vi snakker sammen, jo større er chancen for, at man kan blive enige om, at få det til at fungere, selvom det ikke altid er godt nok.

ER DU EUROPÆER?

Jamen, det synes jeg, at jeg er. Jeg går meget ind for, at vi skal holde sammen og også indordne os under hinanden. Danskerne tror sommetider, de er verdens navle, og det er vi jo egentlig ikke, vi er bare sådan et lille land, der ikke kan klare sig uden de andre.

DET VAR DET.

Det var det. Har I selv nogle spørgsmål, som I kunne tænke jer at få svar på?

NU HVOR DU ER GÅET PÅ PENSION, HVAD LAVER DU SÅ – UDOVER AT SPISE OG SOVE?

Jamen, alting tager dobbelt så lang tid! Dengang jeg var i skole, skulle jeg møde klokken otte, så jeg stod op klokken syv, og jeg kunne godt nå det. Da jeg skulle herind klokken halv ti i dag, så stod jeg op klokken syv for at jeg kunne nå at være færdig og "hvor lang tid tager det nu at køre herind?" og jeg skulle jo også finde en parkeringsplads, jeg skulle i hvert fald ikke komme for sent!

Jeg går på kursus på noget, der hedder Kulturhøjskolen, hvor vi tager ud hver onsdag og ser på fugle og går tur med en, som har meget forstand på det. Og så er der foredrag om fredagen. Jeg svømmer to gange om ugen, og så er jeg jo med i det her. Jeg har været ude at interviewe nogle, der er endnu ældre, end jeg er, som fortæller om deres liv. Jeg har også været med i andre ting i forhold til 'Aarhus 2017 – Europæisk kulturhovedstad'.

Jeg tog på højskole, dengang jeg blev pensionist og var blevet alene. Jeg tænkte, at nu skulle der ske noget, og så tog jeg tre måneder på højskole sammen med en hel masse unge mennesker. Det var sjovt. Der var bare lidt for mange, som var udlændinge, som jeg ikke rigtig kunne snakke med. Jeg er ikke ret god til engelsk, så det støder jeg på nogle gange. Det skal I sørge for at lære, men det har I jo også meget nemmere ved, end jeg har haft. Dengang var der ikke så meget engelsk sprog i radioen.

HAVDE DU ENGELSK I SKOLEN?

Vi havde engelsk to eller tre timer om ugen fra sjette klasse af. Vi fik tysk i syvende klasse.

SÅ DU SYNES, DET ER GODT, MAN ER BEGYNDT AT HAVE ENGELSK TIDLIGERE?

Det er noget af det, der er vigtigt. Det er en helt anden verden at komme ud i. Jeg kunne godt tænke mig at rejse ud, men jeg rejser ikke alene, fordi jeg ikke tør stole på, at jeg kan klare mig – og det er lidt træls.

JEG FIK ENGELSK I TREDJE KLASSE OG MIN LILLEBROR I FØRSTE ...

Jo, og så kommer det jo ind, og så får I jo også meget mere engelsk.

I FORHOLD TIL NUTIDENS UNGE, HVAD SYNES DU SÅ? ER NUTIDENS UNGE BEDRE, ELLER ER DER NOGEN PUNKTER, HVOR VI KUNNE FORBEDRE OS I FORHOLD TIL, DA DU VAR BARN?

Jeg tror egentlig ikke, at der er så stor forskel. I har bare ... I har nogle andre muligheder. I sidder alle sammen med jeres telefoner og jeg fik min første telefon, da jeg var 23.

JEG FIK MIN FØRSTE TELEFON I TREDJE KLASSE, MEN DET VAR SÅDAN EN MED KNAPPER.

I har jo flere ... hvad skal man sige, tekniske ting. Altså sådan noget som computere, det er jo også først kommet til i de sidste år. På den måde har I nogle andre muligheder, men jeg tror ikke, der er så meget forskel. I hører nok mere om dem, der skejer ud i dag og dem, der har det dårligt. De var der jo også, da jeg var ung. Den eneste ting, som jeg tit tænker på, er, at når vi gik i byen, sloges drengene. De sloges, og når en så lå ned, gik de ind og drak bajere. I dag bliver de ved med at slå, hvis de slås. Det kunne jeg godt tænke mig at få lavet om på. Én ting er at de slås, sådan er det, men at de bliver ved med at trampe og at slå ...

Sådan er det: Drengene slås og pigerne ævler. Så er det jo spørgsmålet om, hvad der er bedst. Sådan en flok piger, de kan blive rigtig sure på hinanden. Drengene, de får bare lige en blodtud, og så går de videre og hygger sig. Men altså, jeg tror ikke, der er så meget forskel. Det synes jeg ikke, jeg kan se.

I FORHOLD TIL PÅKLÆDNING, ER DER SÅ STOR FORSKEL?

Vi fik ikke så meget tøj, som I gør i dag. Men tøj var også dyrere dengang. Og vi arvede efter hinanden. Nu var jeg så heldig, at jeg var den ældste, så jeg fik nok det meste. Men jeg havde en søster, der var tre et halvt år yngre end mig, så det passede jo lige, at hun kunne arve efter mig. Jeg arvede efter en moster og fik hendes aflagte tøj. Vi arvede tøj efter hinanden, så vi fik ikke så meget.

Jeg kan huske, da jeg fik mit første par cowboybukser. Det var virkelig sådan en sejr. Tænk sig, jeg fik lov til at få et par cowboybukser! Og et par fodformede sko! Da gik jeg i anden real, det der svarer til niende klasse. Højeste mode, det var en gul regnfrakke. Den fik jeg også, fordi vi skulle til Norge og stå på ski. Det var mit skiudstyr! Men altså, vi fik det, vi skulle have. Vi arvede efter hinanden.

HAVDE I SKOLEUNIFORMER?

Nej, det havde vi dog ikke.

HAR DU ET GODT RÅD TIL NUTIDENS UNGE?

Ja, det har jeg. I skal passe på jer selv.

Derudover er en af de ting, jeg har fortrudt, at jeg ikke blev god til sprog. Jeg er dårlig til at snakke engelsk, så jeg er rigtig dårlig til at snakke med nogen, der kommer udefra. Det ærgrer jeg mig over. Og også ... jeg var så målrettet – jeg skulle have en uddannelse, og når jeg så var færdig med uddannelsen, så kunne jeg rejse og gøre sådan nogle ting. Men da jeg var færdig med uddannelsen, sad jeg med mand og barn, og så skulle man bare videre. Så jeg kom aldrig sådan rigtig ud at rejse. I dag er der jo rigtig mange, der rejser ud med rygsæk. Det kan jeg godt ærgre mig over, at jeg ikke gjorde. Altså, man kan jo ikke helt ærgre sig over noget, man ikke har gjort, men hvis jeg skulle gøre noget om, så var det dét. Og ellers: Stol på jer selv.